

Församlingsinstruktion

Knivsta pastorat

Inledning

Knivsta pastorat består av de sex församlingarna Knivsta, Alsike, Vassunda, Lagga, Östuna och Husby-Långhundra. I pastoratet finns sex medeltida kyrkor, en i respektive församling, samt S:ta Birgittakyrkan i centrala Knivsta som invigdes 1992. Genom pastoratet går pilgrimsleden Ingegerdsleden.

I S:ta Maria Alsike som invigdes 2010 har pastoratet gjort stora satsningar. Syftet är att stärka den pastorala närvaron i östra Alsike och att vara ett ekonomiskt extrabesvär för pastoratet i den grundläggande uppgiften. Här ryms förskola och skola, LSS gruppboende och lägenheter, kapell, rörelsesal och lägenheter. I Vassunda bedrivs i pastoratets regi en förskola.

Intill Alsike kyrka finns ett evangeliskt kloster, Helgeandssystrarna, som pastoratet samverkar med på olika sätt. Alsike kloster har omfattande verksamhet till stöd för människor på flykt.

Pastoratet har våren 2025 ca 85 anställda som motsvarar 64 heltider. Hälften av dessa är knutna till de olika verksamheterna på S:ta Maria Alsike. Den obligatoriska musikertjänsten är för närvarande en kantorstjänst. Utöver anställda finns många ideella och förtroendevalda medarbetare, bland annat kyrkvårdar, medlemmar i församlingsråd och personer som arbetar med diakoni. Dessa utgör tillsammans med de anställda ryggraden i församlingarnas arbete.

Omvärldsanalys

Knivsta pastorat tillhör Uppsala stift och gränserna sammanfaller med Knivsta kommuns. Närheten till Uppsala, Arlanda och Stockholm sätter stor prägel på både kommunen och pastoratet. Knivsta har goda kommunikationer och en hög andel arbetspendlare, cirka 70 procent. De flesta gymnasieelever pendlar till Uppsala.

Invånarantalet är drygt 20 000, varav 11 000 är medlemmar i Svenska kyrkan. Nybyggnation av bostäder sker i alla församlingar, främst i de centrala delarna av Knivsta och i östra Alsike. Medelåldern är bland den lägsta i landet. Eftersom familjer flyttar till Knivsta saknar de ofta ett naturligt familjenätverk med exempelvis mor- eller farföräldrar.

Trots inflyttningen växer inte kyrkans medlemstal. Orsakerna kan vara privatekonomiska, sekularisering eller en ökande individualisering av tron. Det är ett aktivt gudstjänstliv i alla församlingarna med något färre deltagare än före pandemin. Antalet dop, kyrkligt vigda och begravda är i stort sett konstanta och i relation till befolkningens mängd är det en svagt nedåtgående trend. Konfirmationsfrekvensen ligger under 40 %, men antalet konfirmander har skiftat de senaste åren.

Utbildningsnivån och medelinkomsten är hög och arbetslösheten är låg i kommunen. Föreningslivet är rikt och mångfacetterat. I andra avseenden finns dock faktorer som påverkar livskvaliteten negativt. Psykisk ohälsa ökar i samhället i stort. För många familjer är det svårt att få ihop livspusslet i vardagen. I samhället har det grova våldet ökat med kriminalitet och droghandel, vilket även börjar märkas i Knivsta. Kyrkan har ett viktigt uppdrag att kunna vara en trygg plats i samhället. Enligt ungdomsbarometerns trendrapport för 2025 identifierar sig en av tio unga som religiös. Många ser Jesus som en källa till tröst och stabilitet i en osäker tid. Kyrkan behöver möta upp detta ökade intresse för andlighet.

S:ta Maria Alsike har gett pastoratet nya möjligheter. Det har även stärkt synen på kyrkan som en aktiv och framtätsyftande samhällsaktör. Att bygga ett kyrkcentrum i anslutning till S:ta Birgittakyrkan och bedriva en egen begravningsbyrå är ytterligare steg som planeras i detta viktiga samhällsengagemang.

Den snabba teknikutvecklingen ställer nya krav på kyrkans verksamheter. Det finns en ökad medvetenhet i klimat- och miljöfrågor, som ger avtryck i hela pastoratet. Pastoratet äger fastigheter varav några inte används i verksamheten. Marken har däremot potential för framtida bostadsbyggande.

I Knivsta finns en församling i Gredelbykyrkan som tillhör Ekumeniakyrkan. Det finns också en liten pingstgrupp som heter Skeppet, samt en stor laestadiansk församling. En ökad invandring har också inneburit ett tillskott av muslimska trosbekännare.

Knivsta pastorat vill vara en aktiv kyrka i det föränderliga samhället.

Tro och teologisk identitet

Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor skall komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas.

Kyrkoordningen för Svenska kyrkan

Man kan beskriva kyrkans liv som ett flöde med mål att människor ska komma till tro på Kristus. Detta leder sedan vidare till en vilja att leva i tron och erbjuder en väg som leder djupare in i kyrkan och det kristna livet.

För att möta människors intresse för kyrkan och livets djupa frågor vill församlingarna i pastoratet verka för att:

- Vara där människor är och skapa kontakter.
- Visa på den kristna trons relevans för människor idag. Bjud in till kyrkan "kom och se".
- Presentera den kristna tron på ett konkret sätt och uppmuntra till reflektion.
- Bjud in människor att vara aktiva i församlingen. Ge dem stöd i att följa Jesus Kristus och för att deras tro ska fördjupas.

De höll samman och möttes varje dag troget i templet, och i hemmen bröt de brödet och höll måltid med varandra i jublande, uppriktig glädje.

Apostlagärningarna 2:46

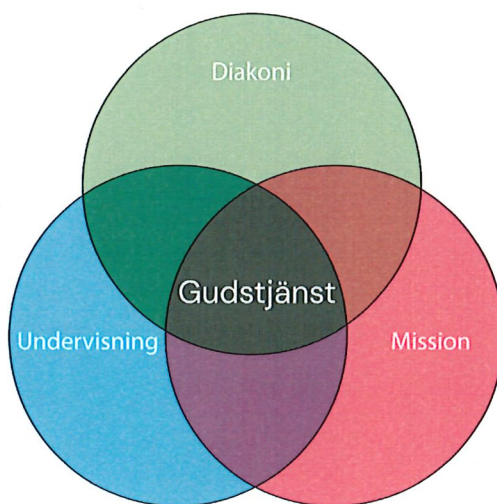
I gudstjänsten har församlingen sin främsta identitet. Det är i gudstjänsten vi kristna får hämta kraft för veckans olika uppgifter och sammanhang. Som kristna är vi kallade att fira gudstjänst.

Kyrkan är de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas.

Augsburgska bekännelsen; Svenska kyrkans bekännelseskrifter

Kyrkan är inte främst en byggnad, utan de kristnas gemenskap. Våra församlingar är sådana gemenskaper dit varje kristen är kallad och välkommen att delta och att ta ansvar. I församlingen har prästerna genom sin vigning ett särskilt ansvar för läran. Det finns en stark tradition i Knivsta pastorat av att hantera sakramenten på ett värdigt sätt.

Utöver gudstjänst är undervisning, diakoni och mission viktiga uppdrag för oss som församlingar och kristna. I en tid av minskande kunskap om Bibeln och det kristna livet är undervisningens plats viktigare än någonsin. Diakoni är ett sätt att med Jesus som förebild ta ansvar för våra medmänniskor. I församlingarna har diakonerna genom sin vigning ett särskilt ansvar för kyrkans diakoni. I ett sekulariserat samhälle har kyrkan en viktig kallelse att sprida evangelium. Kristna har genom det allmänna prästadömet ansvar för alla dessa uppdrag.

Pastoralt program

Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden. Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar, döpa dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.

Matt. 28:18–20

Gudstjänst

I Knivsta pastorat vill vi mötas i gemenskap med Gud och varandra och våra gudstjänster ska präglas av glädje och öppenhet. Det är viktigt att alla känner sig välkomna och sedda. Att fira gudstjänst är både att lyssna in Guds röst och ge uttryck för sin egen livssituation. I predikan knyts våra liv och Guds ord ihop. Predikan har också en viktig undervisande funktion. I förbönen får vi bära fram det som är aktuellt i samhället och i vår värld, liksom i våra liv.

Huvudgudstjänst firas normalt i varje församling alla söndagar och på kyrkliga helgdagar. Alla pastoratets kyrkorum används i huvudsak till gudstjänster. Minsta antalet huvudgudstjänster med nattvard under ett kyrkoår ska i varje församling vara 20 stycken. Undantaget är Vassunda församling där huvudgudstjänst firas varannan vecka. Dessa gudstjänster alternerar mellan högmässa och gudstjänst. I S:ta Maria samlas människor regelbundet till bön och gudstjänster under både vardag och helg.

Gudstjänstlivet ska präglas av kontinuitet och igenkänning, men formerna för gudstjänsten kan variera i de olika kyrkorna. Både tradition och förnyelse är viktiga och ska inte spelas ut mot varandra. I gudstjänsten förvaltas ett arv, men det är också viktigt med ett tilltal som är relevant för vår tid. Ett viktigt inslag är delaktighet av vuxna, barn och unga med textläsning, bön och andra uppgifter.

De sex församlingarna är i vissa avseenden lika varandra men varje församling har sin egen särart, sin egen kontext och sina egna lokala traditioner. Församlingarna med sina olikheter berikar och kompletterar varandra. Varje församling har en utsedd församlingspräst. Kyrkoherden har ett övergripande ansvar för gudstjänstlivet i pastoratet som helhet.

Gudstjänsterna berikas ofta av musik och körernas bidrag uppskattas mycket. Olika musikaliska uttryck får ta plats.

Undervisning

Undervisning och fördjupning gör att man kan växa i sin tro och i sitt lärjungaskap. Ett livslångt lärande möjliggörs genom flera olika satsningar. Det sker i predikan, samtal, gruppverksamheter, fortbildning, körer och genom att dela erfarenheter och frågor.

I gruppverksamheter bland barn och unga, särskilt i konfirmandundervisningen, tydliggörs att församlingen är en växtplats för alla döpta. Pastoratet har en handlingsplan för konfirmandarbetet som revideras fortlöpande. Eftersom det bor många unga i vårt samhälle är det viktigt att pastoratet har en bred barn- och ungdomsverksamhet.

Vuxenundervisning är viktig och flera verksamheter erbjuds efter behov. Syftet är att fler ska kunna upptäcka och växa i sin tro och i församlingens liv. För att fördjupa lärjungaskapet är det också angeläget med grupper för gemenskap, samtal, studier och bön.

Knivsta pastorat stärker ideella medarbetare genom att erbjuda fortbildning av olika slag.

Medlemmarna i körerna får genom sina sånger och texter del av kristen tro. Genom att ha olika körer från babysång till vuxenkör finns möjlighet till utveckling.

Vid utbildningen i S:ta Maria förskola och skola erbjuds inslag där barn och elever får möjlighet att lära känna kyrkans tro och liv.

Diakoni

Pastoratet vill möta samhällets diakonala behov genom att erbjuda verksamheter som präglas av gemenskap och som vill verka genom att underlätta människors vardag. Det kan handla om själavård, samtal, konkret hjälp av olika slag samt tillfällen till kravlös gemenskap där man får komma som man är. Tillfällen för tystnad och stillhet är också viktiga.

Barnen intar en särställning i kyrkan. Det är viktigt att barn och unga känner sig välkomna och hemma i kyrkan för att bli en del av den kristna familjen. Då kan det bli en självklarhet att hjälpa till i arbetet liksom att kunna be om hjälp när det behövs. Att få hjälp till en andlig hälsa är också med i FN:s barnkonvention. Pastoratet har ett samverkansavtal med Knivsta kommun som driver förebyggande arbete i familjecentralen Fröhuset. Pastoratet bidrar där med ekonomiska och personella resurser.

Särskild omsorg ägnas även åt äldre människor som är ensamma. De blir inbjudna till gemenskap på olika sätt och kan få konkret hjälp.

Värdegrunden i S:ta Maria bygger på en diakonal grundhållning, med en förståelse för att människan är en Guds avbild med kropp, själ och ande.

Redan idag finns flera ideella medarbetare, men det finns ett behov av att få fler och att dessa erbjuds tydliga och väsentliga uppdrag.

Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.

Matt. 25:35-36

Att låta ordet bli handling är ett sätt att konkret visa på Guds kärlek och Hans omsorg om människor. Diakoni är ett förhållningssätt som ska genomsyra församlingens vardag och liv.

Mission

Att visa på evangeliet som en befriande kraft för alla som bor och verkar i vårt pastorat är centralt. Vi är sända av Gud för att dela med oss av vår tro och detta gör vi i många olika sammanhang. Mission är något som finns med i pastoratets alla verksamheter. Genom att fira gudstjänst och arbeta diakonalt vittnar vi om vår tro och ger fler möjlighet att lära känna Jesus och hans kärlek. Kyrkan vill ta en aktiv del i samhällslivet, samarbeta med andra aktörer och ställa upp när kyrkan efterfrågas, till exempel vid kriser.

Det är viktigt att ha kontakt och goda relationer till kommunala och fristående förskolor och skolor för att där möta barns andliga behov. Genom kyrkliga handlingar möter vi många församlingsbor och här är det viktigt med uppföljning och att bjuda in till fortsatt kontakt och gemenskap.

S:ta Maria Alsike kan beskrivas som en missionsstation i ett samhälle med kraftig tillväxt och många nyinflyttade. Genom pastoratets förskolor och skola uppstår många kontaktytor med barn och föräldrar.

Folk kom till honom med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: "Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in." Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.

Mark. 10:13 ff

Som en del av den världsvida kyrkan har pastoratet utbyte med sitt vänpastorat i Musume, Zimbabwe och med församlingarna i Merthyr Tydfil, Wales.

Språkbehov

Vid behov av att få ta del av kyrkans grundläggande uppgift på andra språk än svenska anpassas tillvägagångssättet och språktolk kan anlitas.

Prioriterade områden

- Att kyrkan ska synliggöras genom utåtriktat arbete som verkar inbjudande till församlingarnas gemenskap.
- Att andlig vård och växt i ett livslångt lärande genomsyrar all verksamhet. Det kan ske genom att erbjuda ett aktivt böneliv samt kyrkomusik och undervisningsgrupper med hög kvalitet.
- Att utveckla aktivt församlingsliv i alla församlingar genom att ge möjlighet för flera människor att engagera sig i olika funktioner.

Ansvarsfördelning mellan pastorat och församling

Pastoratet driver inom många områden ett gemensamt arbete. Det gäller till exempel konfirmandarbete, ungdomsarbete, ledarskola, besöksgrupp och sorgegrupp. Dessa är huvudsakligen förlagda till S:ta Birgittakyrkan.

Kyrkliga handlingar är ett gemensamt ansvar och förläggs i första hand till den församling och kyrka som önskas av dopfamiljer, brudpar eller anhöriga vid begravningar.

Församlingsinstruktionen

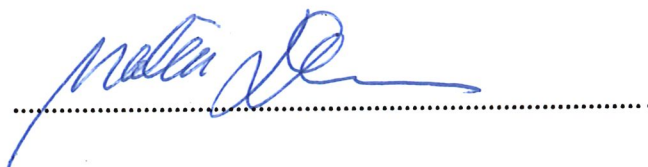
Arbetet med att omarbeta församlingsinstruktionen har utförts av en mindre grupp, i samverkan med pastoratets församlingsråd, personal och andra berörda parter i olika verksamheter samt i samråd med Uppsala stift. I samband med arbetet har också konfirmandhandlingsplanen reviderats vilket görs årligen. Det har genomförts en barnkonsekvensanalys där hänsyn tas till vad beslutet får för påverkan för barn och unga i församlingen.

Församlingsinstruktionen antogs av kyrkofullmäktige 2025-06-02 och utfärdades av domkapitlet 2025-09-03.

Anders Johansson
Kyrkoherde

A handwritten signature in blue ink, reading "Anders Johansson", written over a horizontal dotted line.

Malin Dacke
Ordförande kyrkofullmäktige

A handwritten signature in blue ink, reading "Malin Dacke", written over a horizontal dotted line.

Bilagor

Barnkonsekvensanalys
Handlingsplan för konfirmandarbetet

Knivsta pastorat
Besöksadress: Häradsvägen 2 B, Knivsta
Postadress: Box 23, 741 21 Knivsta
Tel: 018-34 10 40

